

Päiväys/Datum 11.2.2016

Dnro/Dnr

TRAFI/25479/04.04.05.03/2016

Liikenne- ja viestintäministeriö

kirjaamo@lvm.fi

maija.ronka@lvm.fi

Viite/Referens LVM/1996/13/2015

Liikenteen turvallisuusvirasto Trafin lausunto luonnoksesta valtioneuvoston periaatepäätökseksi datan hyödyntämisestä liiketoiminnassa - massadatan ja mydatan strategiset linjaukset ja toimet

Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi kiittää liikenne- ja viestintäministeriötä mahdollisuudesta lausua ja lausuu seuraavasti;

Tieto liiketoiminnan edistäjänä

Trafi pitää periaatepäätöksen strategisia tavoitteita ja valtioneuvoston linjauksia ja toimenpiteitä massadatan hyödyntämiseksi liiketoiminnassa erittäin kannatettavina. Erityisesti virasto kiinnittää huomiota siihen, että periaatepäätöksessä huomioidaan korostetusti tiedon hyödyntämisen mahdollisuudet liiketoiminnassa ja niiden luoma potentiaali uusien palveluiden ja sovellusten syntymiselle. Trafin arvion mukaan pelkästään viraston tietovarantojen hyödyntäminen liiketoiminnassa on vuosittaiselta liikevaihdoltaan noin 70- 100 miljoonaa euroa ja toiminnan arvioidaan työllistävän kokonaisuudessaan noin 330 henkilötyövuotta. Erityisesti yksityisen sektorin ja kansalaisten mukaan tulo tiedon tuottajan ja jakelijan rooliin moninkertaistaa tiedon hyödyntämisestä syntyvät edut.

Tietovarantojen avaaminen ja osaamisen kasvattaminen

Tieto on organisaatioiden keskeinen pääoma, jonka arvo kasvaa sitä jaettaessa ja jalostaessa. Tiedon arvoa voidaan merkittävästi kasvattaa kannustamalla yksityistä sektoria avaamaan tietovarantojaan muiden hyödynnettäväksi. Trafi katsoo kuitenkin, että sekä viranomaisten että yritysten tietovarantojen avaamista ei tavoitteena tulisi nähdä pelkästään itseisarvona. Vaatimukset datan avaamisesta tulisi ennemmin nähdä avoimen tai käyttörajoitteisen tiedon innovatiivisena hyödyntämisenä ja tiedon käsittelyn osaamisen kasvattamisena. Osaamista on kehitettävä erityisesti tiedon yhdistelyn, louhintatekniikoiden ja algoritmien hyödyntämisessä potentiaalisen informaation löytämiseksi ja palvelumuotoilun tukemiseksi. Osaamisen kasvattamisella on suora vaikutus tiedon arvon nostamiseksi aidoksi markkinahyödykkeeksi.

Kyvykkyys hallita ihmiskeskeistä dataa

Kyvykkyys hallita ihmiskeskeistä dataa on nostettava datayhteiskunnan keskeiseksi kilpailutekijäksi. World Economic Forum on jo vuonna 2013 arvioinut henkilötiedon yhdeksi merkittävimmistä tulevaisuuden liiketoimintakenttää muokkaavista voimista (World Economic Forum 2013).

Henkilötietojen käsittelyä koskevan sääntelyn tulee jatkossa entistä enemmän tukea käyttörajoitteisen henkilötiedon hyödyntämisen mahdollistamista. Trafi katsoo, että massadatan hyödyntämisestä syntyvien sovellusten ja palveluiden arvo ja käytettävyys on korostuneen riippuvainen siitä, tarjoavatko ne kuluttajille henkilökohtaisen ja omannäköisen palvelukokemuksen. Olennaista on myös se, ovatko tiedot nykyistä tehokkaammin kuluttajien hallittavissa ja sitä kautta kuluttajan määrittelemien ehdoin uudelleenkäytettävissä. Kuluttajalle luodut käytännön mahdollisuudet hallita omaa dataansa synnyttävät ja lisäävät luottamusta viranomaisten ja yritysten tietovarantojen sisältämien henkilötietojen käsittelyyn.

Tietosuoja massadatan hyödyntämisen mahdollistajana

Kun otetaan huomioon Euroopan komission Eurobarometrin 2015 tulokset tietosuojan osalta, on kansalaisten luottamuksella viranomaisten henkilötietojen käsittelyyn merkittävä vaikutus. Kansalaisten (n= 1016) luottamus kansallisten viranomaisten henkilötietojen suojaamiseen on Suomessa korkealla tasolla (89 %) verrattaessa koko Euroopan unionin alueeseen (66 %). (Eurobarometri 2015, Euroopan komissio). Korkea tietosuojan taso ja asianmukainen tietosuojariskien arviointi ja hallinta (Privacy Impact Assessment, PIA) luovat edellytykset laajamittaisemmalle massadatan hyödyntämiselle. Trafi on tietoviranomaisena laatimassa tietotilinpäätöstä henkilötietojen käsittelyn luottamuksen tukemiseksi ja tulevan EU:n tietosuoja-asetuksen tilintekokykyisyyden osoittamiseksi.

Tulevaisuudessa ratkaistavaksi tulevat myös tiedon omistajuuteen liittyvät kysymykset. Tiedon omistajuus määrittelee tietosuojaan liittyvät vastuut ja velvoitteet, kuten rekisteröityjen oikeuksien toteuttamisen. Tietosuoja ja tietosuoja-osaaminen ovat tulevaisuudessa organisaatioiden markkina- ja kilpailuvaltti, joita tulisi jatkossa tarjota kiinteänä osana datapalveluja.

Tietosuoja tulisi nähdä massadatan hyödyntämisen mahdollistajana, ei esteenä. On hyväksyttävä, että tiedon tarkoituksellista väärinkäyttöä ei voida lainsäädäntötoimin täysimittaisesti estää. Tätä varten on luotu rikosoikeudellinen seuraamusjärjestelmä.

Juha Kenraali
Tietojohtaja

Leila Hanhela-Lappeteläinen
Johtava asiantuntija